

Ἡ Θεία Λειτουργία

Εημέρωνε Κυριακή. Τό καράβι πού μετέφερε στή Νικομήδεια δέσμιους τόν ἐπίσκοπο (Αγκύρας) **Κλήμεντα** καί τόν φίλο του **Ἄγαθάγγελο** πλησίαζε στό **νησί τῆς Ρόδου**. Μόλις τό εἶδαν οἱ δύο ὑποψήφιοι μάρτυρες, γοργοχτύπησε ἡ καρδιά τους... Στή Ρόδο ὑπῆρχαν χριστιανοί. Σίγουρα τώρα τό πρῶι θά γινόταν Θεία Λειτουργία. Νά μπορούσαν νά βρεθοῦν κι αὐτοί ἐκεῖ! Νά κοινωνήσουν τά ἄχραντα Μυστήρια!...

Ἔφτασαν. Οἱ ἐπιβάτες ὄλο χαρά ρωτοῦν ποῦ θά βροῦν τήν ἀγορά γιά ψώνια, ταβέρνες μέ καλό κρασί, μεζέδες, τυχερά παιχνίδια... Οἱ ὑποψήφιοι μάρτυρες ἔχουν στόν νοῦ καί στήν καρδιά τους ἄλλο σχέδιο: νά βρεθοῦν στό σπῆτι τοῦ Θεοῦ, στόν ναό τῶν χριστιανῶν! Θά τοῦς τό ἐπιτρέψουν ἄραγε;

Πλησιάζουν τοῦς φρουρούς καί τοῦς παρακαλοῦν. Ἀπάντηση ὅμως δέν παίρνουν. Μόνο ἓνα βλέμμα περιφρονητικό καί χυδαῖες βρισιές. Λοιπόν; Θά μείνουν δίχως Θεία Λειτουργία, δίχως Θεία Κοινωνία μέρα Κυριακή;

Μά τί βλέπουν; Ποιός εἶναι ἐκεῖ στήν ἀκτή; Ὁ **Φωτεινός, ὁ ἐπίσκοπος Ρόδου**, πληροφορήθηκε τήν ἄφιξή τους, καί ἦρθε μαζί μέ ἄλλους χριστιανούς νά θερμοπαρακαλέσουν τοῦς στρατιῶτες νά δώσουν μιά μικρή ἄδεια στοῦς δυό κατάδικους...

Οἱ φρουροί τελικά ὑποχωροῦν. Οἱ δύο ὑποψήφιοι μάρτυρες βρί-

σκονται ἐκεῖ πού τόσο ἐπιθυμοῦσαν, στόν ναό, στό σπίτι τοῦ Θεοῦ πατέρα τους. Ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος Κλήμης τελεῖ ὁ ἴδιος συγκινημένος τό Μυστήριό τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Κοινωνοῦν. Κι ἔπειτα ἀναχωροῦν χαρούμενοι γιά τόν τόπο τοῦ μαρτυρίου. Τό ξέρουν, πορεύονται πρὸς τόν θάνατο. Μά ἐνωμένοι μέ τόν Χριστό, προγεύονται ἤδη τή χαρά τοῦ παραδείσου (PG 114,817 κ.έ.).

Ἔτσι ζοῦσαν τή θεία λατρεία οἱ μάρτυρες. Ἔτσι τή βιώνουν καί ὅλοι οἱ πιστοί χριστιανοί. **Λαχταροῦν πότε νά φτάσει ἡ Κυριακή!** Γιά κανέναν λόγο **δέν θέλουν νά χάσουν τή Θεία Λειτουργία!**

Ἐμεῖς, παιδιά, ἔχουμε πόθο καί λαχτάρα γιά τή Θεία Λειτουργία; Σήμερα θά ἐπιχειρήσουμε μιά **«ξενάγηση»** στή Θεία Λειτουργία, γιά νά κατανοοῦμε καλύτερα ὅσα λέγονται καί γίνονται κατά τή διάρκειά της. *(Ἡ συνέχεια τοῦ θέματος συνοδεύεται ἀπό προβολή, βλ. CD μέ ὑλικό. Ἄν δέν ὑπάρχει αὐτή ἡ δυνατότητα, θά ἦταν καλό νά ἔχουν τά παιδιά ἐγκόλπια τῆς Θείας Λειτουργίας).*

Ἡ Θεία Λειτουργία ἀρχίζει μετά τήν τήν «Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου» -ἔτσι ὀνομάζεται ἡ πρωινή προσευχή τῆς Ἐκκλησίας μας- μέ τή φράση: **«Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...»**. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς χαρίζει μιά ξεχωριστή εὐκαιρία: νά ζήσουμε ἐδῶ στή γῆ τή βασιλεία του, τόν παράδεισό του, τή συντροφιά τῆ δικῆ του καί τῶν ἁγίων!

Σ' αὐτή τή βασιλεία κυριαρχεῖ ἡ ἀγάπη. Γι' αὐτό, **μέ τήν προσευχή μας ἀγκαλιάζουμε ὅλο τόν κόσμο**. Προσευχόμαστε *(προβάλλουν ἕνα ἕνα τά αἰτήματα, βλ. CD μέ ὑλικό, καί ρωτοῦμε τά παιδιά ἂν καταλαβαίνουμε τό νόημά τους· ἐξηγοῦμε τίς ἄγνωστες λέξεις):*

- 📖 γιά τήν εἰρήνη τῆς ψυχῆς μας καί ὅλου τοῦ κόσμου
- 📖 γιά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μας, γιά τόν ναό στόν ὁποῖο βρισκόμαστε καί γιά αὐτούς πού μαζί μας ἐκκλησιάζονται

✎ για τόν ἐπίσκοπό μας, τούς ἱερεῖς, γιά ἐκείνους πού διακο-
νοῦν στόν ναό καί γιά ὄλο τόν πιστό λαό

✎ γιά τό ἔθνος μας, τούς ἄρχοντες καί τόν στρατό μας

✎ γιά τήν εὐφορία τῆς γῆς, γιά ὅσους ταξιδεύουν στή θάλασσα,
γιά τούς ἀρρώστους, τούς κουρασμένους, τούς αἰχμαλώτους...

“Ὅλους τούς ἀγκαλιάζει ἡ προσευχή τῆς Ἐκκλησίας μας. Σάν
μάννα στοργική θυμᾶται ὅλα τά παιδιά της μπροστά στόν Κύριο...

Μετά ἀπό κάθε αἴτημα οἱ ψάλτες, πού ἐκπροσωποῦν ὄλους τούς
πιστούς, ψάλλουν τό **«Κύριε ἐλέησον»**. Σημαίνει: «Κύριε, δώσε μας
τό ἔλεός σου, τή χάρη σου, τή βοήθειά σου».

Κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας ζητοῦμε πολύ συχνά καί
τίς πρεσβεῖες τῆς Παναγίας μας. Τήν παρακαλοῦμε, δηλαδή, νά
προσεύχεται στόν Υἱό της γιά μᾶς. Καί μέ τίς δικές της πρεσβεῖες
ἰκετεύουμε τόν Χριστό νά μᾶς σώσει:

«Ταῖς πρεσβεῖαις τῆς Θεοτόκου...».

«Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ...».

*(Θά ἦταν καλό νά ψάλει ὁ κατηχητής μαζί μέ τά παιδιά τά δύο
ἀντίφωνα καί ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ ἀπό ὅσα ἀκολουθοῦν).*

Γιά νά χαρίσει σέ μᾶς τή σωτηρία ὁ Χριστός, παιδιά, καταδέχτηκε
-αὐτός ὁ ἀθάνατος, ὁ μονογενῆς Υἱός τοῦ Θεοῦ- νά πάρει τή σάρκα
μας στά σπλάχνα τῆς παρθένου Μαρίας, τῆς Παναγίας! Ἦρθε στή
γῆ μας ὡς Θεάνθρωπος καί γιά χάρη μας σταυρώθηκε καί ἀναστή-
θηκε. Μέ εὐγνωμοσύνη ψάλλουμε: **«Ὁ μονογενῆς Υἱός...».**

Ἦρθε ὁ Χριστός γιά τή σωτηρία μας στόν κόσμο καί κήρυξε τό
Εὐαγγέλιο. Τόν ἐρχομό του συμβολίζει ἡ **Μικρὴ Εἴσοδος**: Ὁ ἱερέας
ὕψώνει τό Εὐαγγέλιο καί προχωρεῖ ἀργά πρὸς τήν Ὁραία Πύλη.
Αὐτή τήν ὥρα περνᾶ ἀπό μπροστά μας ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Τόν ὑπο-
δεχόμαστε ὄρθιοι σκύβοντας τό κεφάλι μέ εὐλάβεια.

Προηγοῦνται τά παπαδάκια κρατώντας ἀπό ἓνα κερὶ. Συμβολί-
ζουν τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Πρόδρομο, πού κήρυξε πρὶν ἀπό τόν Χρι-

στό καί προετοίμασε τούς ανθρώπους νά δεχτοῦν τά λόγια τοῦ εὐαγγελίου.

Προετοιμαζόμαστε κι ἐμεῖς νά ἀκούσουμε τά λόγια τοῦ Εὐαγγελίου ψάλλοντας διάφορα τροπάρια πού ὀνομάζονται **ἀπολυτίκια**: α) Τό πρῶτο εἶναι πάντα ἀναστάσιμο, γιατί κάθε Κυριακή γιορτάζουμε τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. β) Τό δεύτερο ἔχει σχέση μέ τόν ἅγιο πού γιορτάζει ἐκείνη τή μέρα. γ) Τό τρίτο εἶναι γιά τόν ἅγιο πού τιμᾷ ὁ ναός στόν ὁποῖο ἐκκλησιαζόμαστε.

Μετά ἀπό τά ἀπολυτίκια ψάλλουμε τόν **τρισάγιο ὕμνο**: «**Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς**». Εἶναι ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων (βλ. Ἦσ 6,3). Τί τιμή γιά μᾶς νά συμπάλλουμε μέ τίς οὐράνιες δυνάμεις! Νά γιατί δέν μᾶς βαστᾷ τό στασίδι...

Ἐφτασε ἡ ὥρα νά ἀκούσουμε τά **ἀναγνώσματα**: Ὁ ἀναγνώστης-ψάλτης διαβάζει πρῶτα τόν «**Ἀπόστολο**», δηλαδή μιᾶ περικοπή ἀπό τίς Ἐπιστολές τῶν ἀποστόλων ἢ ἀπό τό βιβλίο «Πράξεις τῶν ἀποστόλων». Κι ἔπειτα, ἀπό τόν ἄμβωνα ἢ τήν Ὠραία Πύλη ὁ διάκονος ἢ ὁ ἱερέας διαβάζει τό **Εὐαγγέλιο**. Ἀκοῦμε τόν ἴδιο τόν Χριστό νά μᾶς μιλά! Ὁρθιοὶ παρακολουθοῦμε μέ προσοχή τά θεϊκά του λόγια.

Μετά τό Εὐγγέλιο, ψάλλεται ἀργά καί καταनुκτικά ὁ **χερουβικός ὕμνος**. Ἐτοιμαζόμαστε γιά τή **Μεγάλη Εἴσοδο**: Ὁ Χριστός περνᾷ καί πάλι ἀπό μπροστά μας βαδίζοντας τώρα πρὸς τόν Γολγοθᾶ... Ὁ ἱερέας κρατᾷ στά χέρια του τό ἅγιο **δισκοπότηρο** μέ τά **Τίμια Δῶρα**: τό ψωμί, πού ὀνομάζεται «**πρόσφορο**» καί τό κρασί, πού ὀνομάζεται «**νάμα**». Τά ἔφεραν οἱ πιστοί ἀπό τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου ἢ πρῶι πρῶι τῆς Κυριακῆς, μαζί μέ ὀνόματα ἀγαπημένων προσώπων γιά νά τά μνημονεύσει ὁ ἱερέας. Κατά τή διάρκεια τοῦ Ὁρθρου, στήν «**Πρόθεση**» -μία κόγχη στήν ἀριστερή πλευρά τοῦ Ἱεροῦ- μνημονεύονται τά ὀνόματα αὐτά καί ἐτοιμάζονται τά Τίμια Δῶρα, πού κατά τή Μεγάλη Εἴσοδο **μεταφέρονται στήν ἁγία Τράπεζα**.

Ἦδη ἔχει ἀρχίσει ἡ **Θεία Λειτουργία τῶν πιστῶν**. Ἀπό τό ση-

μείο αυτό και μετά δέν ἐπιτρέπεται νά βρίσκονται στόν ναό ὅσοι εἶναι ἀβάπτιστοι ἢ ὅσοι δέν εἶναι ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

Μιά σειρά αἰτημάτων (*τά ἐξηγοῦμε*) συνοδεύονται ἀπό τό ψαλτικό «**παράσχου, Κύριε**» (=δῶσε μας, Κύριε). Κι ἔπειτα οἱ πιστοί ἀπαγγέλλουν ὅλοι μαζί μέ δυνατή φωνή τό «**Πιστεύω**», τό Σύμβολο τῆς Πίστεως μας. Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας μᾶς τό παρέδωσαν ἀνόθευτο ἀπό τίς πλάνες τῶν αἰρετικῶν, ὑπομένοντας φοβερὰ βάσανα καί ἐξορίες (*μποροῦμε νά θυμίσουμε στά παιδιά τήν ἱστορία τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, βλ. Μάθημα 12ο*).

Βρισκόμαστε τώρα στήν πιό ἱερή στιγμή τῆς Θείας Λειτουργίας: Θά τελεστεῖ τό Μυστήριο, τό ἀσύλληπτο θαῦμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. «**Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου**», μᾶς καλεῖ ὁ ἱερέας. Νά σταθοῦμε, δηλαδή, μέ δέος, μέ ἰδιαίτερη εὐλάβεια. «**Ἄνωσῶμεν τὰς καρδίας**», συνεχίζει ὁ λειτουργός τοῦ Θεοῦ ὑψώνοντας καί τά μάτια καί τά χέρια του, γιά νά μᾶς παρακινήσει νά ὑψώσουμε κι ἐμεῖς τόν νοῦ καί τήν καρδιά μας.

«**Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος σαβαώθ...**» συμπάλλουμε πάλι μέ τούς ἀγγέλους.

Σέ λίγο ἀκοῦμε τά λόγια πού εἶπε ὁ Χριστός στό **Μυστικό Δεῖπνο**:

«**Λάβετε, φάγετε τοῦτο μου ἐστί τό Σῶμα...**».

«**Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο ἐστί τό Αἷμά μου...**».

Γονατίζουμε*. «**Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν...**», λέει ὁ ἱερέας. Δηλαδή: «Κύριε, Σοῦ προσφέρουμε τά δικά σου ἀπό τά δικά σου. Δικά μας δῶρα δέν ἔχουμε. Σοῦ δίνουμε τό ψωμί καί τό κρασί πού Ἐσύ μᾶς τά χαρίζεις...». Καί τί μᾶς ἀνταποδίδει, παιδιά; Ἕνα συγκλονιστικό Μυστήριο: **Τό Ἅγιο Πνεῦμα μεταβάλλει τό ψωμί σέ Σῶμα Χριστοῦ καί τό κρασί σέ Αἷμα Χριστοῦ!**

«**Σέ ὑμνοῦμεν, Σέ εὐλογοῦμεν, Σοὶ εὐχαριστοῦμεν, Κύριε...**» ψάλλουμε, ὑμνώντας καί εὐχαριστώντας τόν Κύριο γιά τήν ἄπειρη ἀγάπη του!

Όταν λίγο μετά, αφού πούμε και τό «**Πάτερ ἡμῶν**», ἀκούσουμε τό κάλεσμα «**μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης προσέλθετε**», πλησιάζουμε στό ἅγιο δισκοπότηρο, κοινωνοῦμε καί παίρνομε μέσα μας τόν ἴδιο τόν Χριστό!

Μετὰ τή Θεία Κοινωνία ψάλλομε δοξολογικά: «**Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν...**», «**Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον...**».

Ὁ ἱερέας εὐχεται νά ἔλθει σέ ὅλους μας «**εὐλογία Κυρίου καί ἔλεος**» καί ζητώντας γιά μιὰ ἀκόμη φορά τήν πρεσβεία τῶν ἁγίων, σφραγίζει τή Θεία Λειτουργία μέ τό «**Δι' εὐχῶν**».

«**Ἀμήν**», ἀπαντοῦν μέ τήν καρδιά τους οἱ πιστοί, ὅλοι ὅσοι συμμετεῖχαν στή Θεία Λειτουργία μέ συγκεντρωμένο τόν νοῦ, μέ πίστη καί ἀγάπη. Αὐτοί ἀξιώθηκαν πραγματικά νά γευτοῦν τή χαρά τοῦ παραδείσου, τή συντροφιά τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἁγίων του! Κι ὅσοι, παιδιά, γεύονται ἀληθινὰ τέτοιες χαρές ποτέ δέν θά ἀναζητήσουν «**ψεύτικους παράδεισους**»...

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Προβολή γιά τή Θεία Λειτουργία.
2. Ἐγκόλπιο Θείας Λειτουργίας.
3. Τά ἀντίφωνα σέ ἀρχεῖο ἤχου.
4. Παιχνίδια.

* Ὑποσημείωση

Σαράντα μέρες μετὰ τό Πάσχα, μέχρι τή γιορτή τῆς Θείας Ἀναλήψεως, ἀλλά καί κάθε Κυριακή πού γιορτάζομε τήν Ἀνάσταση, ἐπιτρέπεται νά μή γονατίζομε.